

Смарчевська Л.В.,

викладач вищої категорії, викладач-методист, Відокремлений структурний підрозділ «Київський коледж комп'ютерних технологій та економіки Національного авіаційного університету»

ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ Й ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ ЯК МОТИВОВАНИЙ ПІДХІД ДО ОТРИМАННЯ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається проблема реформування сучасної освіти та впровадження нових освітніх послуг. Аналізується структура змішаного навчання, яка є сьогодні актуальною у сфері підготовки молоді та модернізації системи навчання.

Ключові слова: модернізація освіти, інноваційні технології, змішане навчання, інформаційне освітнє середовище.

Інформатизація процесу освіти та новітні інформаційно - комунікаційні технології докорінно змінюють життя суспільства. У концепції розвитку дистанційної освіти в Україні [1] дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання. На думку В. М. Кухаренка, дистанційне навчання – це сукупність педагогічних технологій, що базується на принципах відкритого і комп'ютерного навчання та активних методах навчання у спілкуванні в інформаційно - освітньому просторі [2]. У сучасних умовах існує потреба отримання вищої освіти дистанційно. Така форма навчання має ряд незаперечних переваг. Це надає можливість навчатися людям з обмеженими можливостями, здобувач вищої освіти може навчатися у зручний для нього час, звичному оточенні. Слід враховувати і недоліки, які має система дистанційного навчання:

- відсутність очного спілкування вчителя й студента;
- студенти не завжди самодисципліновані, свідомі і самостійні, як необхідно під час дистанційного навчання;
- для постійного звертання до джерел інформації потрібна гарна технічна оснащеність;
- нестача практичних занять і відсутність постійного контролю [3].

Звичайно, неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює, виконує завдання чи це робить хтось інший. Тому остаточний контроль якості знань все ж таки проводиться на очній сесії; крім того, не у всіх населених пунктах є можливість доступу до мережі Інтернет - зв'язку. Під час тривалого дистанційного навчання студент перестає правильно формулювати свої думки, висловлюватись та проводити дискусійне обговорення. Разом з

тим, така форма навчання потребує свідомого і мотивованого підходу до отримання освіти.

На відміну від зарубіжних країн, де дистанційна освіта стоїть поряд із класичною формою здобуття освіти, в нашій державі вона не є альтернативною, а лише однією з допоміжних форм.

Зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, географічна необмеженість – ось ті головні пріоритетні характеристики дистанційного навчання. Розвиток інформаційних технологій сьогодні підвищив актуальність модернізації системи безперервної освіти. Сутність такої модернізації найбільш наочно віддзеркалюється у концепції дистанційної освіти, яка охоплює все ширші верстви суспільства. Аналіз наукової літератури свідчить про значну увагу до впровадження інноваційних технологій у навчальний процес ВНЗ. Дослідженням науково-педагогічних засад дистанційного навчання займаються такі науковці як В. Кухаренко, В. Олійник, В. Рибалко, Н. Сиротенко, А. Хуторський та інші.

Водночас, незважаючи на значну кількість різнопланових досліджень з дистанційної освіти, сьогодні практично відсутні наукові роботи, у яких би розглядалися різні форми дистанційного навчання. Проблематику змішаної та дистанційної освіти у своїх роботах вивчали Н. М. Болубаш, В. П. Демкін, В. П. Голубева, І. М. Ільїна, О. В. Хмель, С. В. Шокалюк та інші.

Важливою проблемою є використання інноваційних і традиційних технологій навчання у ВНЗ в умовах інформатизації освіти. Дистанційне навчання – це сукупність інформаційних технологій, що забезпечують здобувачу вищої освіти отримання основного обсягу навчального матеріалу, а також самостійну роботу.

Найоптимальнішим для вітчизняних ВНЗ є поєднання традиційної і дистанційної форм навчання. Змішане навчання є відносно новим підходом до здобуття вищої освіти у нашій країні.

Цей формат є більш гнучким порівняно з традиційним навчанням, він надає можливість вищим навчальним закладам пропонувати навчання у різних умовах доставки навчального матеріалу.

На відміну від зарубіжних моделей, українська дистанційна освіта більш наближена до нашого споживача і є більш демократична. Органічно поєднуючи в собі змішані технології, українська дистанційна освіта стає доступна широким масам населення, роблячи можливим здобувати освіту протягом всього життя.

Змішана форма навчання стає цікавою для здобувачів освіти, а саме у можливості отримати другу вищу освіту, за сімейними обставинами (декретна відпустка тощо) здобувати освіту дистанційно, навчатись дистанційно тим, хто тимчасово проживає за межами України.

Змішане навчання, як правило, складається із трьох етапів: дистанційне вивчення теоретичного матеріалу, засвоєння практичних навичок у формі аудиторних занять, складання екзамену/заліку і виконання випускного кваліфікаційного проекту.

Серед позитивних рис моделі змішаного навчання можна назвати такі:

- консультацію викладача можна отримати за допомогою електронної пошти;
- матеріали в системі змішаного навчання можуть бути викладені як в онлайн, так і в оффлайн режимі;
- викладач має можливість спостерігати за прогресом, часом виконання завдань та ритмом роботи кожного студента;
- студенти мають можливість контролювати свою успішність, ліквідувати заборгованості та покращувати свої результати;
- викладач може удосконалювати, доповнювати та змінювати розроблені раніше навчальні матеріали;
- кожна людина особлива і процес учіння у кожного відбувається по різному. Модель змішаного навчання враховує всі ці особливості [4].

Змішана модель навчання – це модель використання розподілених інформаційно освітніх ресурсів у очному навчанні із застосуванням елементів асинхронного і синхронного дистанційного навчання.

Мета навчання при змішаній формі залишається та сама, але змінюються засоби і методи її досягнення. Змішане навчання використовує найрізноманітніші методи, як традиційні, так й інтерактивні, зокрема: лекційні, лабораторні, практичні, комп'ютерні презентації, комп'ютерне навчання і навчання засобами мережі Інтернет. Ці методи можуть використовуватись як окремо, так і в поєднанні один з одним.

Змішане навчання можна використовувати при підготовці будь-якого напрямку фахівців. Модель організації навчального процесу, яка може бути запроваджена у ВНЗ на основі змішаного навчання, передбачає поєднання проведення навчання в очній формі під час заліково-екзаменаційної сесії із застосуванням дистанційної форми навчання у міжсесійний період. Під час заліково - екзаменаційних сесій передбачається: проведення лекційних, практичних, лабораторних занять з дисциплін, що вивчаються заочно/дистанційно у міжсесійний період, проведення консультацій, заліків та екзаменів.

Під час міжсесійного періоду передбачається вивчення теоретичного матеріалу, складання тестів для самоконтролю і контрольних тестів, визначення поточної успішності здобувачів освіти, виконання контрольних робіт, практичних/лабораторних завдань, участь у вебінарах, форумах з конкретних дисциплін.

Деякі дослідники виділяють два напрями трактування терміну змішаного навчання.

Перший підхід пов'язаний з розумінням змішаного навчання, як формату навчальних курсів, при якому у дистанційних курсах використовуються активні методи навчання.

Другий підхід пов'язаний з розумінням змішаного навчання як моделі використання інформаційно - освітніх ресурсів у стаціонарному навчанні із

застосуванням елементів асинхронного й синхронного дистанційного навчання.

На думку Ю. І. Капустіна [5] концептуальними компонентами моделі змішаного навчання є два аспекти: змістовий та інструментальний.

Б. І. Шуневич визначає змішане навчання як комбіноване навчання. На його думку, комбіноване навчання – це традиційне навчання, що передбачає діалогове навчання як частину позааудиторної роботи [6].

При змішаному підході навчальний процес у ВНЗ складається з навчального матеріалу, що здобувачі освіти освоюють у традиційних формах навчання, а іншу частину з використанням технологій дистанційного навчання.

Ефективність застосування дистанційних технологій в освіті значною мірою залежить і від рівня підготовки викладачів до реалізації дистанційного навчання. Лі Юань і Стефан Пауелл, фахівці Бостонського університету, вважають, що існує явна необхідність у нових бізнес-моделях та інноваціях у вищій освіті для того, щоб впоратися з труднощами соціальних і економічних змін у подальшому.

Тому перед сучасною педагогікою стоїть завдання розробити методи для розвитку саме такої, здатної до конкуренції особистості.

Сучасне суспільство вимагає постійного оновлення та вдосконалення наявного багажу знань, безупинного розширення власного сприйняття комплексності світу та адаптації до діяльності в інформаційному середовищі.

Дистанційна освіта не в змозі повністю перебрати на себе класичну місію традиційного навчання. Змішана форма навчання допоможе вирішити сучасну проблему здобуття освіти в умовах стрімкого інформаційно - технологічного процесу.

Змішане навчання – педагогічно виважене поєднання технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання, спрямованого на інтеграцію аудиторного та позааудиторного навчання.

Методи змішаного навчання все більше використовуються в освітньому процесі вищих навчальних закладів.

Актуальність інформаційних освітніх технологій зумовлена тим, що вони вдосконалюють систему освіти і роблять ефективнішим навчальний процес, перспективним підходом до організації якого є модель інтеграції технологій традиційного та дистанційного навчання.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000р.).

2. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс: навч. посібник / за ред. В. М. Кухаренко, 3 - є вид. / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Спротенко - Харків: НТУ «ХПШ», «Торсінг», 2002.-320 с.

3. Кудрявцева С. П., Колос В. В., Навчальний посібник – К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. - 400 с.

4. Ибрагимов И. М. Информационные технологии и средства дистанционного обучения: Учеб. Пособие для студентов высших учебных заведений / Ильдар Маратович Ибрагимов., под ред А. Н. Ковшова. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. - 336 с.

5. Ахмат І. М. навчання в дистанційній і змішаній формі студентів ВНЗ // Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов: Матеріали VII Міжнародної науково - практичної конференції. 13 березня 2012р. - К.: НТУУ «КПІ». - 248 с.

6. Рашевська Н. В. Змішане навчання як психолого – педагогічна проблема/ Н. В. Рашевська // Вісник Черкаського університету. Випуск [9]. Частина IV. Серія «Педагогічні науки», 2010. – с. 89-96.

7. Konovalenko T.V., Yivzhenko Y.V., Demianenko N.B., Romanyshyn I.M. Yemelyanova Y.S. The possibilities of using distance learning in the professional training of a future foreign language teacher. Linguistics and Culture Review 5 (S2), 2021. P.817-830